

Svanenmärkning av

Flytande och gasformiga bränslen

Version 4.0 • 7 december 2022 – 31 december 2027

Innehåll

Vad är en/ett Svanenmärkt flytande och gasformigt bränsle?	4
Varför välja Svanenmärkning?	4
Vad kan Svanenmärkas?	5
Hur ansöker man?	5
1 Definitioner	6
2 Krav för flytande och gasformiga bränslen	7
2.1 Produkt och produktbeskrivning	7
2.2 Källor	8
2.2.1 Krav på vegetabiliska och animaliska råvaror	9
2.2.2 Trä	9
2.3 Krav på minskade utsläpp av växthusgaser	12
2.4 Krav på biogasproduktionsanläggningen	13
2.5 Krav på arbetsförhållanden	13
2.6 Kvalitetskrav för flytande och gasformiga bränslen	14
2.7 Upprätthållande av licens	15
Kriteriernas versionshistorik	16
Regler för Svanenmärkning av produkter	16
Bilaga 1 Riktlinjer för användning av massbalans	
Bilaga 2 Intyg om råvaror som inte är tillåtna i Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen	
Bilaga 3 Intyg om GMO-råvaror	
Bilaga 4 Analys- och testlaboratorier	

099 Flytande och gasformiga bränslen, version 4.0, 10 februari 2023

Detta är en översättning av ett originaldokument på engelska. Vid eventuella oklarheter är det originaldokumentet som är gällande.

Adresser

Nordiska Ministerrådet beslutade 1989 att införa en frivillig officiell miljömärkning, Svanen. Nedanstående organisationer/företag har ansvaret för det officiella miljömärket Svanen på uppdrag av respektive lands regering. För mer information se webbplatserna:

Danmark

Miljömärkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1, DK-2150 Nordhavn
Fischersgade 56, DK-9670 Løgstør
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Island

Norræn Umhverfismerking
á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 591 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Detta dokument får kopieras endast i sin helhet och utan någon form av ändring. Citat får göras om källan, Nordisk Miljömärkning, omnämns.

Finland

Miljömärkning Finland
Urho Kekkonens gata 4-6 E
FI-00100 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Sverige

Miljömärkning Sverige
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

Vad är en/ett Svanenmärkt flytande och gasformigt bränsle?

Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen för transport, uppvärmning och industriella ändamål uppfyller stränga krav på råvaror. Det bidrar till att bevara den biologiska mångfalden och markresurserna. Kraven bidrar också till minskad klimatpåverkan – sett ur ett livscykelperspektiv har ett Svanenmärkt bränsle lägre utsläpp av växthusgaser och underskrider de gränsvärden som fastställs i EU:s förordningar. Svanenmärkt biogas består till 100 % av biogena restprodukter och avfall och främjar därmed också cirkulär ekonomi, eftersom en central princip för en effektiv cirkulär ekonomi är att omvandla avfall till en värdefull resurs.

Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen:

- Är tillverkade av 100 % förnybara råvaror.
- Framställs inte av primära livsmedels- och fodergrödor.
- Uppfyller stränga krav på användning av ansvarsfulla förnybara råvaror.
- Innehåller inga problematiska råvaror som palmolja och sojaolja eller genmodifierade växter.
- Gasformiga bränslen består till 100 % av biogena restprodukter och avfall.
- Uppfyller stränga krav på utsläpp av växthusgaser.
- Följer vedertagna bränslestandarder för att säkerställa goda förbränningsegenskaper.

Varför välja Svanenmärkning?

- Miljömärket Svanen får användas i marknadsföringen av flytande och gasformiga bränslen. Svanenmärket har mycket hög kännedom och trovärdighet inom Norden.
- Svanenmärket är ett enkelt sätt att kommunicera miljöarbete och miljöengagemang till kunderna.
- Svanenmärket klargör vilka miljöbelastningar som är viktigast och visar därmed hur man som företag kan minska utsläppen och resursförbrukningen samt förbättra sin avfallshantering.
- En mer miljöanpassad verksamhet förbereder flytande och gasformiga bränslen för framtida miljölagstiftning.
- Svanenmärkning kan betraktas som en vägledning för arbetet med miljöförbättringar inom verksamheten.

- Svanenmärkningen innehåller inte enbart miljökrav, utan även kvalitetskrav, eftersom miljö och kvalitet ofta går hand i hand. Det betyder att en Svanenlicens också kan ses som en kvalitetsstämpel.

Vad kan Svanenmärkas?

Produktgruppen omfattar flytande och gasformiga bränslen för transport (väg-, sjö- och lufttransport), uppvärmning och industriella ändamål. Bränslena är baserade på 100 % förnybara råvaror där inga livsmedels- eller fodergrödor får användas. Gasformiga bränslen består dessutom till 100 % av biogena restprodukter och avfall. I gasbränslen ingår även flytande biogas (LBG) och bio-LPG (även kallat biogasol eller biopropan).

Fasta bränslen kan inte Svanenmärkas enligt dessa kriterier men kan däremot Svanenmärkas enligt kriterierna för fasta bränslen. Produktgruppen omfattar inte heller elektricitet, vätgas, elektrobränslen, smörjoljor eller produkter för upptändningsprodukter.

Hur ansöker man?

Ansökning och kostnader

För information om ansökningsprocessen och avgifter för denna produktgrupp hänvisar vi till respektive lands hemsida. För adresser se sidan 3.

Vad krävs?

Ansökan ska bestå av ett webbformulär samt dokumentation som visar att kraven är uppfyllda.

Varje krav är markerat med bokstaven O (för obligatoriskt krav) samt ett nummer. Alla krav ska uppfyllas för att en licens ska erhållas.

För varje krav är det beskrivet hur kravet ska dokumenteras. Det finns också symboler som används för att underlätta arbetet. Symbolerna är:

- ☒ Skicka med
- 📁 Ladda upp
- 📄 Fyll i webbformulär
- 📍 Kravet kontrolleras på plats.

All information som sänds till Nordisk Miljömärkning blir konfidentiellt behandlat. Underleverantörer kan skicka dokumentationen direkt till Nordisk Miljömärkning som också behandlas konfidentiellt.

Licensens giltighetstid

Miljömärkningslicensen gäller så länge kriterierna uppfylls och till dess kriterierna slutar gälla. Kriterierna kan förlängas eller justeras, i sådana fall förlängs licensen automatiskt och licensinnehavaren meddelas.

Senast 1 år innan kriterierna slutar gälla meddelas vilka kriterier som ska gälla efter kriteriernas sista giltighetsdatum. Licensinnehavaren erbjuds då möjlighet att förnya licensen.

Kontroll på plats

I samband med ansökan kontrollerar Nordisk Miljömärkning vanligen på plats att kraven uppfylls. Vid kontrollen ska underlag för beräkningar, original till inskickade intyg, mätprotokoll, inköpsstatistik och liknande som styrker att kraven uppfylls kunna uppvisas.

Frågor

Vid frågor, kontakta gärna Nordisk Miljömärkning, se adresser på sidan 3. Mer information och hjälp vid ansökan kan finnas. Besök respektive lands hemsida för ytterligare information.

1 Definitioner

Första gången en term används i dokumentet skrivs den med fet stil eller hänvisar till den här definitionslistan.

Biodrivmedel	Biodrivmedel är flytande och gasformiga bränslen som framställs av biomassa/bioavfall och används för transport, uppvärmning och industriella ändamål.
Biogas	Gasformiga bränslen som framställs av biomassa, t.ex. biometan, komprimerad biogas (CBG), flytande biogas (LBG), bio-LPG etc.
Flytande biobränslen	Flytande biobränslen framställs av biomassa och används för att producera el, värme eller kyla.
Biomassa	Biologiskt nedbrytbar fraktion av produkter, avfall och rester av biologiskt ursprung från jordbruk, däribland vegetabiliska och animaliska ämnen, från skogsbruk och närliggande industrier, däribland fiske och vattenbruk, samt den biologiskt nedbrytbara fraktionen av avfall, bland annat industriellt och kommunalt avfall av biologiskt ursprung.
Bio-LPG	Bio-LPG är propan som framställs av förnybara råvaror. Kallas även biogasol, förnybar propan och biopropan.
Biomassabränslen	Biomassabränslen är fasta eller gasformiga bränslen tillverkade av biomassa.
Biometan	Biometan är en biogas från vilken koldioxid, vätesulfid och vatten har avlägsnats. Efter reningsprocessen har biometan samma egenskaper som naturgas och kan matas in i nätet.
CBG	Komprimerad biogas.
Elektrobränslen	Elektrobränslen, även kallade e-bränslen eller syntetiska bränslen, är en typ av ersättning för drop-in-bränslen. De tillverkas med hjälp av infångad koldioxid eller kolmonoxid och vätgas från hållbara energikällor som vindkraft, solenergi och kärnkraft.
FAME	En typ av biodiesel. FAME = fatty acid methyl ester (fettsyrametylester).
Livsmedels- och fodergrödor	Livsmedels- och fodergrödor enligt direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU) är stärkelserika grödor, sockergrödor eller oljegrödor som produceras på jordbruksmark som huvudgröda exklusive restprodukter, avfall eller material som innehåller både cellulosa och lignin och mellangrödor, såsom fånggrödor och täckgrödor, förutsatt att användningen av sådana mellangrödor inte medför krav på ytterligare land.
HVO	Vätebehandlad vegetabilisk olja är en syntetisk diesel som kan framställas av vegetabiliska oljor som raps, biprodukter från skogsförädling och animaliska avfallsprodukter.
ILUC (indirekt förändrad markanvändning)	ILUC kan uppstå när betes- eller jordbruksmark som tidigare var avsedd för livsmedels- och fodermarknader används för produktion av biodrivmedel. I detta fall måste behovet av livsmedel och foder fortfarande tillgodoses, vilket kan leda till att jordbruksmarken utökas till områden med stora

	kollager, t.ex. skogar, våtmarker och torvmarker. Det innebär en förändring av markanvändningen (eftersom dessa områden omvandlas till jordbruksmark) och kan leda till utsläpp av växthusgaser (koldioxid som lagras i träd och mark), vilket motverkar nyttan med utsläppsminskningen när biodrivmedel används i stället för fossila bränslen.
LBG	Flytande biogas.
Cellulosa från icke-livsmedel	Cellulosa från icke-livsmedel är enligt direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU) bränsleråvaror som främst består av cellulosa och hemicellulosa och har ett lägre ligninnehåll än material som innehåller både cellulosa och lignin, inklusive rester från livsmedels- och fodergrödor, till exempel halm, stjälkar, agnar och skal; gräsartade energigrödor med lågt stärkelseinnehåll, till exempel rajgräs, jungfruhirs, miskantus, italienskt rör; täckgrödor före och efter huvudgrödor; vallgrödor; industriella restprodukter, inklusive från livsmedels- och fodergrödor efter att vegetabiliska oljor, socker, stärkelse och protein har utvunnits; samt material från biologiskt avfall, där med vallgrödor och täckgrödor avses tillfällig och kortvarig sådd på betesmark av en blandning av gräs och baljväxter med låg halt av stärkelse för att få foder för boskap och förbättra jordens bördighet i syfte att få högre avkastning av huvudsakliga jordbruksgrödor.
REDII	Direktivet om förnybar energi (EU) 2018/2001.
Förnybara råvaror	Förnybara råvaror är i dessa kriterier samma sak som biomassa, se definitionen ovan.
Restprodukter och avfall	Restprodukter och avfall enligt direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU).

2 Krav för flytande och gasformiga bränslen

Detta kapitel innehåller krav för flytande och gasformiga bränslen.

2.1 Produkt och produktbeskrivning

01 Beskrivning av produkten/produkterna

Sökanden måste lämna följande information om produkten/-erna:

- Varumärke/handelsnamn
- Beskrivning av produkt/-er som ingår i ansökan samt vilken typ av transport/uppvärmning/industriella ändamål som bränslet är avsett för.
- En beskrivning av tekniken och processen för produktion av de förnybara bränslena (beskrivningen måste omfatta hela produktionskedjan, från förnybara råvaror till slutprodukt). Underleverantörer ska anges med företagsnamn, produktionsort, kontaktperson och de produktionsprocesser som används.
- En beskrivning av leveranskedjan för bränslet ända fram till tankstationen eller leveransstället när det gäller uppvärmning/industriell användning. Eventuell gemensam användning av depåer eller samarbete när det gäller leveranser av bränslen till tankstationer måste också beskrivas.
- Om en sökande är återförsäljare av Svanenmärkta bränslen ska samtliga tankstationer och återförsäljare som säljer de Svanenmärkta produkterna anges.

Beskrivning av punkterna ovan. Ett flödesschema rekommenderas för att förklara produktionsprocessen.

2.2 Källor

Detta kapitel innehåller krav på råvaror och sammansättning av råvaror i flytande och gasformiga bränslen.

O2 Materialsammansättning

Flytande bränslen

Flytande bränslen för transport (väg-, luft- och sjöfart), uppvärmning och industriell användning måste fysiskt sett vara baserade på 100 % förnybara råvaror.

Tillsatser av icke förnybart ursprung som endast tillsätts av tekniska skäl är dock tillåtna upp till 10 volymprocent per år av den totala mängden fast bränsle.

Det betyder att bränslen som HVO100 och ED95 kan uppfylla kriterierna, eftersom de nödvändiga tillsatserna inte överstiger 10 %. E85 uppfyller inte kravet eftersom det kan innehålla mer än 10 % icke förnybara tillsatser. En produkt som HVO97 (97 % HVO och 3 % diesel) skulle inte uppfylla kravet eftersom den fossila dieseln inte är nödvändig av tekniska skäl.

Gasformiga bränslen

Gasformiga bränslen som används för transport, uppvärmning och industriella ändamål måste vara framställda av 100 % **förnybara råvaror som definieras som** restprodukter eller avfall. Högst 10 % grödor är tillåtna om de definieras som mellangrödor, t.ex. fånggrödor och täckgrödor.

Tillsatser och gaser som tillförs den totala mängden upp till 10 volymprocent för att öka biogasens värmevärde är dock tillåtna.

Exempel på gasformiga bränslen som framställs av förnybara råvaror är biometan, komprimerad biogas (CBG), flytande biogas (LBG) eller bio-LPG.

Biometan: För biogas/biometan som distribueras genom befintliga gasnät ska det dokumenteras att den mängd biogas som matas in i gasnätet är lika stor som den mängd gas som tas ut från nätet på årsbasis. Detta valideras årligen genom ett dokumenterat spårbarhetssystem som granskas av en extern revisor, se bilaga 1 för närmare information.

Bio-LPG: När bio-LPG blandas med fossil LPG måste det dokumenteras att den sålda mängden bio-LPG motsvarar den mängd bio-LPG som matas in i systemet. En spårbarhetsmetod baserad på massbalans godtas¹, se bilaga 1. Handel med certifikat, så kallad Book and claim godtas² inte.

- ☒ Flytande bränslen: Beräkning och dokumentation som visar överensstämmelse med materialsammansättning.
- ☒ Biogas: En kopia av ett certifikat eller utlåtande från en extern revisor som visar att kraven på spårbarhet uppfylls.

¹ Enligt massbalansmetoden för kontroll av efterlevnad finns det en fysisk koppling mellan produktion och konsumtion av biodrivmedel.

² Book and claim innebär att det inte finns något fysiskt samband mellan hållbarhetsargumentet (biologiskt ursprung) och produkten (gas).

2.2.1 Krav på vegetabiliska och animaliska råvaror

O3 Spårbarhet och kontroll av vegetabiliska och animaliska råvaror

Enligt EU REDII måste licensinnehavaren:

- Se till att primära vegetabiliska och animaliska råvaror kan spåras till det område där råvarorna framställs (odling).
- Se till att vegetabiliska och animaliska råvaror som definieras som avfall eller restprodukter är spårbara till den punkt där avfall och restprodukter uppstår.
- Se till att råvarorna uppfyller hållbarhetskriterierna i artikel 29.2–29.7 i direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU).

Om importerade förnybara råvaror används måste de vara certifierade av en av EU-kommissionens godkända frivilliga certifieringssystem³ för dokumentation av EU:s hållbarhetskriterier enligt direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU).

Om nationellt producerade förnybara råvaror används måste de uppfylla de officiella bestämmelserna i varje nordiskt land för dokumentation av EU:s hållbarhetskriterier enligt direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU).

- ☒ Dokumentation/intyg från det organ som har inspekterat och godkänt efterlevnaden av direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU). Nordisk Miljömärkning förbehåller sig rätten att kräva ytterligare dokumentation om det är osäkert huruvida råvaran har sitt ursprung i områden med högt värde för den biologiska mångfalden eller i områden med ett stort kollager.

2.2.2 Trä

O4 Trädslag som omfattas av restriktioner

Nordisk Miljömärknings lista över trädslag som omfattas av restriktioner* består av jungfruliga trädarter som förtecknas i:

- a) CITES (bilaga I, II och III)
- b) IUCN:s röda lista, kategoriserad som CR, EN och VU
- c) Rainforest Foundation Norways trädlista
- d) Sibirisk lärk (som har sitt ursprung i skogar utanför EU)

Trädslag listade i a) CITES (bilaga I, II och III) får inte användas.

Trädslag listade i antingen b), c) eller d) får användas om de uppfyller följande krav:

- trädslagen inte kommer från ett område/en region där den är IUCN-rödlistad, kategoriserad som CR, EN eller VU.
- trädslagen inte härstammar från intakta skogslandskap (IFL), enligt definitionerna från 2000: <http://www.intactforests.org/world.map.html>.
- trädslagen måste härstamma från en/ett FSC- eller PEFC-certifierad skog/plantage och ha ett giltigt FSC/PEFC-spårbarhetscertifikat som är dokumenterad/kontrollerad till 100 % som FSC eller PEFC genom FSC:s överföringsmetod eller PEFC:s fysiska separationsmetod.

³ https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/biofuels/voluntary-schemes_en, hämtad i januari 2022.

- Trädslagen som odlas i plantage ska dessutom härstamma från FSC- eller PEFC-certifierad skog/plantage, etablerad före 1994.

* *Listan över trädslag som omfattas av restriktioner finns på webbplatsen: <https://www.nordic-ecolabel.org/declare-items/pulp-and-paper/forestry-requirements/forestry-requirements-2020/>*

- Intyg från sökanden/tillverkaren/leverantören om att trädslag listade i a) till d) inte används.

Om trädslag från listorna b), c) eller d) används:

- Den sökande/producenten/leverantören ska presentera ett giltigt FSC/PEFC-spårbarhetscertifikat som omfattar det specifika trädslaget och visar att träet är kontrollerat till 100 % av FSC eller PEFC genom FSC:s överföringsmetod eller PEFC:s fysiska separationsmetod.
- Den sökande/producenten/leverantören är skyldig att dokumentera full spårbarhet till skogen/den certifierade skogsenheten och därmed visa att:
- trädslagen inte härstammar från ett område/en region där det är rödlistat av IUCN i någon av kategorierna CR, EN eller VU.
 - trädslagen inte kommer från Intact Forest Landscape (IFL), definierad 2000 <https://intactforests.org/world.webmap.html>.
 - När det gäller plantage ska den sökande/producenten/leverantören dokumentera att trädslagen inte härstammar från FSC- eller PEFC-certifierade plantage som är etablerade efter 1994.

05 Träråvara

Sökanden ska uppge namn (artnamn) på den träråvara som används i Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen.

Spårbarhetscertifiering

Leverantör av träråvara måste vara spårbarhetscertifierad enligt FSC/PEFC-ordningen.

Leverantörer som endast levererar återvunnet material till Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen är undantagna från kravet på spårbarhetscertifiering. Definitionen av återvunnet material, se ordlista nedan.*

Certifierade träråvaror

Minst 70 viktprocent av all träråvara (jungfruligt material/återvunnet material) som används för att framställa Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen måste komma från skogar som förvaltas enligt principer för hållbart skogsbruk och som uppfyller kraven för spårbarhetscertifiering enligt FSC eller PEFC och/eller härstamma från återvunnet material.

Den återstående andelen träråvara måste omfattas av FSC/PEFC:s kontrollsystem eller vara återvunnet material.

Kravet ska dokumenteras som inköpt mängd trä årligen.

* Återvunnet material definieras enligt ISO 14021 i följande två kategorier:

Material i förkonsumentfasen: Material som har tagits ut ur avfallsflödet under tillverkningsprocessen. Undantaget är återanvändning av material från omarbetning, omslipning eller skrot som genereras i en process och som kan återvinnas inom samma process som genererade det.

Material i efterkonsumentfasen: Material som genereras av hushåll eller av handels-, industri- eller institutionsanläggningar i deras roll som slutanvändare av en produkt som inte längre kan användas för det avsedda ändamålet. Hit räknas även returnering av material från distributionskedjan.

Nordisk Miljömärkning inkluderar biprodukter från primära träförädlingsindustrier (sågspån, träflis, spån, bark etc.) i sin definition av återvunnet material.

- Namn (artnamn) på träråvaran som används i Svanenmärkta flytande eller gasformiga bränslen.
- Giltigt FSC/PEFC-spårbarhetscertifikat från leverantörer/länk till certifikatinnehavarens giltiga certifikatinformation i FSC/PEFC-certifikatdatabasen som omfattar all träråvara som används i Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen. (Undantagna från detta krav är leverantörer som endast levererar återvunnet material).
- Dokumentation som visar att mängden certifierad träråvara eller återvunnet material är uppfyllt. Det ska specificeras i t.ex. fakturor eller följesedlar. När det gäller återvunnet material (som inte är certifierat av FSC eller PEFC) ska bevisen omfattas av EN 643-följesedlar.

06 Råvaror som inte får användas i Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen

Följande råvaror får inte användas i Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen:

- Livsmedels- och fodergrödor får inte användas vid produktion av flytande och gasformiga bränslen, se krav O2.

Kravet omfattar inte råvaror som utgörs av cellulosa från icke-livsmedel eller restprodukter och avfall som bildas vid odling av livsmedels- och fodergrödor.

- Palmolja och sojabönlolja, inklusive biprodukter, restprodukter och avfallsfraktioner från palm- och sojabönsoljeindustrin (t.ex.: Palm Fatty Acid Distillate: PFAD, Palm Effluent Sludge: PES och sojabönmjöl).

Kravet omfattar inte restprodukter och avfall som genereras av hushåll eller av handel, industri och institutioner i deras roll som slutanvändare av en produkt som inte längre kan användas för sitt avsedda ändamål.

- Sökanden ska lämna en försäkran om att kravet på förnybara råvaror från palmolja och sojaolja är uppfyllt. Bilaga 2 kan användas. Nordisk Miljömärkning förbehåller sig rätten att kräva ytterligare dokumentation om det är osäkert om kravet är uppfyllt.
- Sökanden ska lämna en försäkran om att kravet på att inga livsmedels- eller fodergrödor har använts vid produktion av biodrivmedel är uppfyllt. Bilaga 2 kan användas.

07 Genmodifierade växter

Råvaror som används i Svanenmärkta bränslen får inte vara genmodifierade*.

* *Genmodifierade organismer definieras i EU-direktiv 2001/18.*

Detta krav omfattar inte restprodukter eller avfall enligt direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU), dock inte biprodukter, restprodukter och

avfallsfraktioner från palm- och sojaoljeindustrin (t.ex. Palm Fatty Acid Distillate: PFAD, Palm Effluent Sludge: PES och sojabönmjöl).

- ☒ Intyg från råvaruleverantören om att kravet uppfylls. Bilaga 3 kan användas.

2.3 Krav på minskade utsläpp av växthusgaser

Detta kapitel innehåller krav på minskade utsläpp av växthusgaser från gasformiga och flytande bränslen.

08 Minskning av växthusgaser

Gasformiga bränslen

Det Svanenmärkta gasformiga bränslet måste minska utsläppen av växthusgaser i hela produktionskedjan, från produktionen av råvaror till försäljningsstället (t.ex. tankstationen) enligt tabellen nedan:

Tabell 1: Minskning av växthusgaser från gasformiga bränslen jämfört med motsvarande fossila bränslen.

	Danmark	Finland	Island	Norge	Sverige
Minskning av växthusgaser	85 %	75 %	85 %	90 %	90 %
Flytande biogas	80 %	70 %	80 %	90 %	90 %

Flytande bränslen

Det Svanenmärkta gasformiga bränslet måste minska utsläppen av växthusgaser i hela produktionskedjan, från produktionen av råvaror till försäljningsstället (t.ex. tankstationen) med 75 % jämfört med motsvarande fossila bränsle.

Beräkningar av minskade utsläpp av växthusgaser måste följa principerna i artikel 31 i direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU) med specifika riktlinjer som anges i bilaga V. Den fossila motsvarigheten EF(t) ska vara 94 g CO₂ekv/MJ.

Beräkningarna ska göras av en kompetent och oberoende tredje part eller av den sökande. Beräkningar som görs av den sökande måste kontrolleras och godkännas av en kompetent och oberoende tredje part.

Regler och standardvärden för beräkning av minskningen av växthusgasutsläpp måste överensstämma med de officiella bestämmelserna i varje nordiskt land eller, om en biodrivmedelskomponent är certifierad enligt ett av Europeiska kommissionens frivilliga certifieringssystem, måste dessa regler och standardvärden följas*.

* *Standardvärde (omvandlingsfaktorer): data som krävs för att omvandla ingångsvärdena (anges i kg, kWh osv.) till utsläpp av växthusgaser.*

- ☒ Beräkning och dokumentation som visar att kravet uppfylls. Beräkningarna måste baseras på uppgifter från minst 12 månader vid tidpunkten för ansökan. Data och beräkningar måste granskas och godkännas av en oberoende tredje part.

2.4 Krav på biogasproduktionsanläggningen

Detta kapitel innehåller krav på biogasproduktionsanläggningen när det gäller kontroll av metanläckage.

O9 Kontroll av metanläckage från biogasproduktionsanläggning

Vid framställning av biogas genom anaerob nedbrytning av organiskt material måste licensinnehavaren införa rutiner för att mäta och minska metanläckage från biogasproduktionsanläggningen och uppgraderingsanläggningen.

Rutinerna måste åtminstone omfatta följande:

- Systematisk och regelbunden detektering av läckage vid anläggningarna
- Kvantifiering av metanläckage vart tredje år.

☒ Beskrivning av rutiner för detektion, mätning och minskning av metanläckage.

2.5 Krav på arbetsförhållanden

Detta kapitel innehåller krav på arbetsförhållanden hos råvaru- och bränsleleverantörer.

O10 Arbetsförhållanden

Licensansökaren måste ha en skriftlig uppförandekod som förklarar hur företaget säkerställer att följande FN-konventioner och FN:s Global Compact-initiativ följs från råvaru- och bränsleleverantörernas sida:

- FN:s konvention om barnets rättigheter, artikel 32
- FN:s deklaration (61/295) om ursprungsfolkens rättigheter FN:s Global Compact som omfattar följande tio principer:
 - Princip 1: Företagen bör stödja och respektera skyddet av internationellt erkända mänskliga rättigheter
 - Princip 2: Försäkra sig om att företaget inte medverkar till brott mot de mänskliga rättigheterna.
 - Princip 3: Företagen ska upprätthålla föreningsfrihet och ett faktiskt erkännande av rätten till kollektiva förhandlingar (ILO-konventionerna 87 och 98)
 - Princip 4: Avskaffande av alla former av tvångsarbete och obligatoriskt arbete (ILO-konventionerna 29 och 105)
 - Princip 5: Det faktiska avskaffandet av barnarbete (ILO-konventionerna 138 och 182)
 - Princip 6: Avskaffa diskriminering vid anställning och yrkesutövning (ILO-konventionerna 100 och 111)
 - Princip 7: Företagen ombeds stödja försiktighetsprincipen när det gäller miljörisiker
 - Princip 8: Ta initiativ för att främja större miljömässigt ansvarstagande
 - Princip 9: Uppmuntra utveckling och spridning av miljövänlig teknik
 - Princip 10: Företag bör motarbeta alla former av korrupcion, inklusive utpressning och bestickning

Licensansökaren måste se till att samtliga leverantörer av råvaror och bränslen har läst igenom och följer uppförandekoden.

Om råvaror och bränslen framställs i länder där dessa konventioner ingår som en del av myndighetskraven krävs ingen ytterligare dokumentation utöver den undertecknade ansökningsblanketten för miljömärkningslicens.

- ☒ Licensansökaren måste lämna in en skriftlig uppförandekod som förklarar hur licenssökanden säkerställer att leverantörerna av råvaror och bränslen uppfyller kraven i FN-konventionerna och FN:s Global Compact-initiativ.
- ☒ En beskrivning över hur licenssökandens uppförandekod kommuniceras till alla leverantörer av råvaror och bränslen.

2.6 Kvalitetskrav för flytande och gasformiga bränslen

Detta kapitel omfattar kvalitetskrav för flytande och gasformiga bränslen för transport (väg-, sjö- och lufttransport), uppvärmning och industriella ändamål.

O11 Kvalitetsspecifikationer för flytande och gasformiga bränslen

Kravet gäller för slutprodukten.

Flytande bränslen för vägtransporter* måste uppfylla en relevant bränslestandard och EU:s bränslekvalitetsdirektiv (2009/30/EG).

** Bränslekvalitetsnormen (2009/30/EG) omfattar även terränggående maskiner som skogs- och jordbruksmaskiner.*

Bränslen för sjöfart måste uppfylla följande krav:

- ISO 8217:2017-standard, eller
- FAME: ASTM D6751 eller EN 14 214:2012+A2:2019 eller
- HVO: ASTM D975 eller EN 15 940:2016+A1:2018+AC:2019
- Alla bränslen för sjöfart måste uppfylla EU:s svaveldirektiv (2012/33/EU).

Bränslen för lufttransport måste uppfylla följande krav:

- ASTM D7566-standarden eller ASTM D1655

Flytande bränslen för uppvärmning och industriella ändamål måste uppfylla kraven i standarderna EN14214 (biodiesel) eller EN15376 (etanol).

Flytande petroleumgaser (bio-LPG) måste uppfylla kraven i ISO 9162:2013⁴ eller ASTM 1835. Bio-LPG som används i fordon måste uppfylla EN589:2018.

Biogas för transport/uppvärmning/industriell användning som distribueras via befintliga gasnät måste uppgraderas och uppfylla kvalitetskriterierna från den nationella tillsynsmyndigheten för gasnätet eller motsvarande kvalitetskrav från det organ som ansvarar för driften av naturgasnätet.

Om en licensinnehavare kan visa att slutanvändaren av det flytande eller gasformiga bränslet godtar en annan bränslekvalitet än den som anges i kravet kan licensinnehavaren, efter godkännande från Nordisk Miljömärkning, tillåtas använda Svanenmärket utan att uppfylla angivna bränslestandarder. Biogas måste som ett minimum renas från vatten, vätesulfid, kväve, syre, ammoniak och siloxanpartiklar.

Kraven på testlaboratorier och -instruktioner anges i bilaga 4.

⁴ gäller internationella transporter av propan och kommersiell butan.

Flytande och gasformiga bränslen:

- Sökanden ska ange vilken standard som det flytande eller gasformiga bränslet uppfyller.
- En analysrapport och ett intyg från provningslaboratoriet om att bränslestandarden är uppfylld. Alternativt ett skriftligt utlåtande från slutanvändaren av bränslet där det tydligt framgår att slutanvändaren accepterar att bränslet inte behöver uppfylla ovanstående standarder. Biogas måste som ett minimum renas från vatten, vätesulfid, kväve, syre, ammoniak och siloxanpartiklar.
- Biogas distribuerad på befintliga gasnät**
- Ett intyg från den nationella kontrollmyndigheten för gasnätet om att biogasen uppfyller kraven på gaskvalitet för gasnätet eller från det organ som ansvarar för driften av naturgasnätet.

2.7 Upprätthållande av licens

Syftet med att upprätthålla licensen är att säkerställa att grundläggande kvalitetssäkring hanteras på lämpligt sätt.

O12 Kundklagomål

Licensinnehavaren måste se till att kvaliteten i det Svanenmärkta bränslet inte försämras under licensens giltighetstid. Därför måste licensinnehavaren ha ett arkiv över kundklagomål.

Observera att den ursprungliga rutinen måste vara på ett av de nordiska språken eller på engelska.

- Ladda upp ditt företags rutiner för hantering och arkivering av kundklagomål.

O13 Spårbarhet

Licensinnehavaren ska kunna spåra de Svanenmärkta produkterna i produktionen. En tillverkad/såld produkt ska kunna spåras tillbaka till tillfället (tid och datum) och platsen (specifik fabrik) och, i relevanta fall, även till vilken maskin/produktionslinje som den tillverkades i. Dessutom ska det kunna gå att koppla ihop produkten med den råvara som faktiskt har använts.

Du kan ladda upp din verksamhets rutiner eller en beskrivning av åtgärderna för att säkerställa spårbarheten i verksamheten.

- Ladda upp er rutin eller en beskrivning.

O14 Uppföljning av licens

Licensinnehavaren ska säkerställa att kraven i kriterierna uppfylls under licensens giltighetstid. Minst en gång per år (senast 6 månader efter årsbokslut) ska en intern genomgång av verksamheten göras:

- Materialsammansättning, krav O2
- Minskning av växthusgaser, krav O8

Granskningen (rapporten) måste granskas och godkännas av oberoende tredje part.

Nordisk Miljömärkning kan be om rapporter från den interna genomgången samt genomföra kontroller av ett urval eller samtliga krav. Information om kontrollen lämnas i förväg.

- ☒ Dokumentation, verifierad och godkänd av en oberoende tredje part, som visar att det Svanenmärkta bränslet uppfyller kraven på materialsammansättning (krav O2) och kraven på minskning av växthusgasutsläpp (O8) under det senaste året.

Kriteriernas versionshistorik

Den 7 december 2022 fastställde Nordisk Miljömärkning generation 4.0 av kriterierna för flytande och gasformiga bränslen. Kriterierna gäller till och med den 31 december 2027.

Regler för Svanenmärkning av produkter

När Svanenmärket används ska även produktens licensnummer skrivas ut.

Mer information om regler, avgifter och grafiska riktlinjer finns på www.svanen.se/regelverk/

Bilaga 1 Riktlinjer för användning av massbalans

Dokumentation för uppfyllande av krav O2 Materialsammansättning, O3 Spårbarhet och kontroll av vegetabiliska och animaliska råvaror samt O8 Minskning av växthusgaser ska göras på årsbasis med hjälp av massbalans enligt EU RED II (2018/2001/EU). Nordisk Miljömärkning ställer några ytterligare krav på massbalans:

- tillåter inte användning av handel med certifikat, så kallad "Book and claim",⁵

Dessutom är det:

- inte tillåtet att blandas med ett antal komponenter som inte uppfyller kraven O4 (trädslag) och kraven O6 (förnybara råvaror som inte får användas i Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen), dvs. användning av förnybara råvaror från palmolja, sojaolja och sockerrör. Kravet omfattar även biprodukter, restprodukter och avfallsfraktioner från palm- och sojaoljeindustrin (t.ex. Palm Fatty Acid Distillate: PFAD, Palm Effluent Sludge: PES och sojaböna).

Om certifikat (frivilliga certifieringssystem) används i kombination med massbalansredovisning förbehåller sig Nordisk Miljömärkning rätten att bedöma dessa intyg i förhållande till spårbarhet, biologisk mångfald och de riktlinjer för certifiering som anges i bilaga 7 till kriterierna.

Licensinnehavaren måste ha ett system för att redovisa alla inköpta förnybara komponenter som används för Svanenmärkta bränslen. Redovisningssystemet måste vara en del av och uppfylla EU RED:s-krav på verifiering av efterlevnaden av hållbarhetskriterierna för biodrivmedel och flytande biobränslen. Det ska tydligt framgå av redovisningssystemet vilka parter som är ansvariga för det Svanenmärkta bränslet. En oberoende kompetent tredje part ska kontrollera och verifiera att:

- redovisningssystemet är korrekt och tillförlitligt i enlighet med EU RED
- redovisningen av förnybara komponenter som ingår i det Svanenmärkta bränslet är korrekt
- det Svanenmärkta bränslet uppfyller krav O2 (materialsammansättning) och krav O9 (minskning av växthusgaser) baserat på det redovisningssystem och de leveranser som är kopplade till det Svanenmärkta bränslet
- licensinnehavaren kan dokumentera att mängden förnybara komponenter överensstämmer med mängden Svanenmärkt bränsle som säljs tillsammans med andra sålda mängder till andra kunder/kunders åtaganden⁶

⁵ Biogas som distribueras via befintliga gasnät är undantaget från detta krav, eftersom detta system använder ett certifierat Book and claim-system.

⁶ Kundåtaganden kan vara antingen kundavtal eller ett löfte till kunder om en mängd och andel förnybara råvaror eller mängd förnybara råvaror med löfte om maximalt värde av klimatgaser (alternativt minskning av växthusgaser).

Regler för användning av massbalans enligt EU RED II (2018/2001/EU):

Artikel 30: Kontroll att kriterierna för hållbarhet och minskning av växthusgasutsläpp efterlevs.

Medlemsstaterna ska kräva att de ekonomiska aktörerna visar att hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskning av växthusgasutsläpp som fastställs i artiklarna 29.2 till 29.7 och 29.7 efterlevs. För dessa ändamål ska de kräva att de ekonomiska aktörerna använder ett massbalanssystem.

Massbalanssystemet som beskrivs i artikel 30.1 i direktiv (EU) 2018/2001 beskriver ett system i vilket "hållbarhetsegenskaperna" förblir tilldelade "fysiska partier". Hållbarhetsegenskaper är t.ex.

- belägg som visar att direktivets hållbarhetskriterier efterlevs, och/eller
- ett utlåtande att de råmaterial som används är framställda på ett sätt som överensstämmer med direktivets markrelaterade hållbarhetskriterier, och/eller
- ett utsläppsvärde för växthusgas, och/eller
- en beskrivning av de råvaror som används för att bevara produktens identitet samt dess ursprung, och/eller
- utlåtandet "framställningen har tilldelats ett certifikat av typ X från det erkända frivilliga systemet Y", osv.
- i förekommande fall, information om huruvida stöd har beviljats för produktionen av det aktuella partiet, och i så fall vilken typ av stödssystem det handlar om.

Hållbarhetsegenskaperna måste omfatta information om råvarans ursprungsland i de fall flera ursprungsländer kan specificeras för ett visst parti.

Observera att endast faktiska värden för växthusgasutsläpp ska registreras/överföras längs leveranskedjan i lämplig enhet (dvs. på torrsubstansbasis för råvaror och mellanprodukter). Dessutom måste de faktiska värdena för varje enskilt element rapporteras (i förekommande fall). Om (disaggregerade) normalvärden tillämpas ska helt enkelt "(disaggregerat) normalvärde tillämpas" eller liknande anges.

Infrastruktur för överföring och distribution av gas

Biogas uppgraderas – om den inte förbrukas direkt på plats för elproduktion – till biometan (ytterligare ett omvandlingssteg) och i vissa fall matas in i naturgasnätet. Gasnätet är ett "transportmedel" och en "lagringsanläggning" på samma gång. Biometan kan därför blandas i denna infrastruktur för överföring och distribution (gasnät), förutsatt att infrastrukturen är sammankopplad.

Den fysiska inmatningen (injektion) och utmatningen (uttag) av gas måste dokumenteras av de ekonomiska aktörerna som en del av deras obligatoriska massbalansregister, vilket är av vikt för certifieringsprocessen.

Bio-LPG

Bio-LPG blandas i samma infrastruktur som fossil LPG. Krav O2 (100 % förnybara råvaror) kan styrkas genom ett massbalanssystem.

Massbalanssystemet säkerställer att bio-LPG inte överstiger det förnybara material som matas in i systemet.

Enligt massbalansmetoden för kontroll av efterlevnad finns det en fysisk koppling mellan produktion och konsumtion av bio-LPG. Handel med certifikat, så kallad Book and claim godtas inte. Book and claim innebär att det inte finns något fysiskt samband mellan hållbarhetsegenskapen (biologiskt ursprung) och produkten (gas).

Bilaga 2

Intyg om råvaror som inte är tillåtna i Svanenmärkta flytande och gasformiga bränslen

Sökandens namn:

Härmed intygas att:

a) Råvaror som definieras som livsmedels- och fodergrödor inte används vid produktion av flytande och gasformiga bränslen.

Kravet omfattar inte råvaror som utgörs av cellulosa från icke-livsmedel eller restprodukter och avfall som bildas vid odling av livsmedels- och fodergrödor.

Och

b) Palmolja och sojabönlolja, inklusive biprodukter, restprodukter och avfallsfraktioner från palm- och sojabönsoljeindustrin (t.ex.: Palm Fatty Acid Distillate: PFAD, Palm Effluent Sludge: PES och sojabönmjöl) inte används vid produktion av flytande och gasformiga bränslen.

Kravet omfattar inte restprodukter och avfall som genereras av hushåll eller av handel, industri och institutioner i deras roll som slutanvändare av en produkt som inte längre kan användas för sitt avsedda ändamål.

Sökandens namnteckning:

Datum:	Företagsnamn:
Ansvarig person:	Ansvarig persons underskrift:

Bilaga 3 Intyg om GMO-råvaror

Råvarans namn:
Leverantörens namn:

Härmed intygas att råvaror som används i Svanenmärkta bränslen inte är genmodifierade*.

* *Genmodifierade organismer definieras i EU-direktiv 2001/18.*

Detta krav omfattar inte restprodukter eller avfall enligt direktivet om förnybar energi (2018/2001/EU), dock inte biprodukter, restprodukter och avfallsfraktioner från palm- och sojaoljeindustrin (t.ex. Palm Fatty Acid Distillate: PFAD, Palm Effluent Sludge: PES och sojabönmjöl).

Sökandens namnteckning:

Datum:	Företagsnamn:
Ansvarig person:	Ansvarig persons underskrift:

Bilaga 4 Analys- och testlaboratorier

Allmänna krav för provnings- och analyslaboratorier

Tester måste utföras på ett korrekt och kompetent sätt.

Analyslaboratoriet/testinstitutet ska vara opartiskt och yrkesverksamt.

Om ackreditering inte krävs separat måste test- och/eller analyslaboratoriet uppfylla de allmänna kraven i standarden EN ISO 17025 för kvalitetskontroll av test- och kalibreringslaboratorier eller ha officiell GLP-status.

Sökandens laboratorium kan godkännas om det är ackrediterat och uppfyller kraven i standarden EN ISO 17 025.

Vid provning av kvalitets- och prestandaegenskaper kan sökandens eget laboratorium godkännas även om det inte är ackrediterat. Följande gäller:

- Laboratoriet har ett certifierat kvalitetssystem (ISO 9001) som omfattar testning och
- laboratoriet kan visa att de erhållna testresultaten liknar resultaten från ett ackrediterat testlaboratorium genom inledande tester som utförs som parallella tester. Parallella tester måste som ett minimum utföras när teststandarderna uppdateras, och
- laboratoriet utför testerna enligt en fastställd plan för den aktuella teststandarderna och dokumenterar urvalet av produkter i en produktserie för worst case-tester, och
- ett oberoende kontrollorgan ska på grundval av testrapporterna bekräfta att tillverkarens testresultat överensstämmer med resultaten från ett ackrediterat laboratorium. Det kan till exempel utvärderas som en del av en inspektion av laboratoriets kvalitetssystem som utförs av inspektionsorganet för certifiering av kvalitetssystemet.